Sport. Manage. Stud, 2024, 17(91): 17-60, Doi: 10.22089/smrj.2025.16493.4003

Sport Management Studies
Journal hompage: https://smrj.ssrc.ac.ir

Research Article

Providing a Model for the Promotion of Voluntary Work in Sports with a Social Capital Approach

Halime Piri[1], Shahryar Kharazian[2*], Azam Nakhaie Naizi[3], Seyed Mohammad Hosein Hoseini Ravesh[4]

1. Phd student Department of physical education and Sports Sciences Mashhad branch; Islamic Azad University, Mashhad, Iran.
2.Assistant professor, Department of physical education and Sports Sciences Mashhad branch; Islamic Azad University, Mashhad, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Physical Education, Payam Noor University, Tehran, Iran.
4. Assistant Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, Islamic Azad University, Zabol Branch, Zabol, Iran.

Received: 15/04/2023, Accepted: 23/07/2025, Online Published: 01/08/2025

* Corresponding Author: Shahryar Kharazian, E-mail: kharazian@iau.ac.ir

How to Cite: Piri, H., Kharazian, Sh., Nakhaie Naizi, A., Hoseini Ravesh, S. M. H. Providing a Model for the Promotion of Voluntary Work in Sports with a Social Capital Approach. *Sport Management Studies*, 17(91), 41-60. In Persian. Doi: 10.22089/smrj.2025.16493.4003

Extended Abstract

Background and Purpose

Sports, as a group activity, possess a unique ability to generate social capital and serve as a platform for building or enhancing networks of social relationships through teamwork. Evidence shows that individuals actively engaged in sports tend to hold greater social capital and, consequently, enjoy elevated levels of social trust. Social capital broadly refers to the interpersonal relationships, social networks, and reciprocal trust norms that facilitate cooperation and cohesion among members of society. A significant body of research emphasizes the role of voluntary associations and behaviors in nurturing a spirit of volunteerism, alongside its ethical and value-driven outcomes within communities.

Volunteering is defined as an activity that, typically performed without monetary compensation, manifests as a high degree of voluntary choice within formal organizational structures and embodies altruistic motivations aimed at benefiting others. Despite its critical importance, recent years have seen challenges faced by sports organizations globally, notably a decline in volunteer participation.

It is therefore vital to identify and bolster the factors influencing the motivation of sports volunteers to encourage broader societal participation. Given sports' effectiveness as a fertile ground for generating social capital and stimulating volunteering, alongside worrying declines in volunteering trends nationally, this research aimed to propose a social capital-based model to promote volunteerism in sports.

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Methods

This study is philosophical and interpretive in nature with an exploratory focus. It applies qualitative research methodologies within the classic grounded theory approach. The statistical population included experts specializing in volunteering and sports sociology. Data were collected through open-format, unstructured interviews with thirteen purposively selected experts and experienced instructors.

Reliability and trustworthiness of the data were achieved following systematic grounded theory procedures, ensuring rigor both formally and content-wise. Credibility and transferability were established by continuing data collection until saturation was reached, presenting rich informant accounts, engaging participants throughout the research, and adapting collection as necessary. Multiple coders independently conducted data coding to mitigate individual bias.

Confirmability was assured through deliberate sample selection, integrating semi-structured interviews with field note-taking, obtaining participant feedback, validating findings with experts, and maintaining detailed technical and field notes while consciously preventing bias throughout the study.

The analysis progressed through three strategic coding phases—open, axial, and selective coding—to fulfill the research objectives. These coding processes and their outcomes are elaborated in the discussion section.

Results

The analysis revealed that the social capital-driven model of promoting volunteer activities in sports comprises six principal indicators:

1. Civic Volunteering: Engaging volunteers in urban development and beautification through sports initiatives, environmental protection efforts, participation in religious and cultural domains, involvement in sports-related artistic activities and rituals, and supporting the emergence of urban and national identity.
2. Idealistic Volunteering: Mobilizing volunteers through platforms encouraging suggestions and criticism, promoting social justice, enhancing volunteers' knowledge and experience within sports contexts, and facilitating access to open spaces for engagement.
3. Social Volunteering: Utilizing volunteers to broaden social interaction and solidarity networks, fostering family-based sporting activities, promoting harmony and friendship through sport, supporting peacebuilding and human rights advocacy, enriching recreational time, collaborating through sports associations and centers, boosting social vitality, encouraging national integration, and mitigating societal harms.
4. Development-Oriented Volunteering: Engaging volunteers to construct sports infrastructure and integrate technological and creative expertise into sports environments.
5. Altruistic Volunteering: Involving volunteers to expand sports opportunities in suburban areas, promote sports for marginalized or special groups, support student and educational sports, assist working children and those experiencing homelessness, foster worker sports initiatives, encourage elder participation, manage fan activities, and conduct charity-driven sports events.
6. Volunteering and Personal Development: Helping volunteers strengthen social connections via sports, build self-confidence, display personal capacities and skills, enrich social experiences, and develop teamwork abilities.

Overall, the findings demonstrate that sport volunteerism grounded in social capital extends beyond infrastructure and justice development, significantly fostering national identity, personal growth, and social sustainability.

Conclusion

Based on these findings, it can be concluded that the six identified volunteering types—citizenship, idealistic, social, development-focused, altruistic, and personal development-oriented volunteering—constitute essential indicators and mechanisms for enhancing sports volunteerism. This multifaceted approach ultimately leads to an increase in the social capital of volunteers.
Consequently, it is recommended that policymakers, sports organizations, and communities implement strategies derived from this model to reinforce volunteer engagement and strengthen social solidarity among participants.

Keywords: Collective Values, Social Capital, Social Solidarity, Voluntary Activity in Sports, Volunteer Forces.

Article Message

The core message of this article is that civic, idealistic, social, development-oriented, altruistic, and personal development volunteering collectively form the pillars for increasing volunteer activity in sports, thereby nurturing social capital among volunteers. This framework underscores the inclusion of volunteers across diverse domains—including cultural, environmental, educational, and infrastructural sectors—maximizing their positive societal impact. Notably, facilitating opportunities for volunteers to demonstrate capabilities and skills through sports enhances motivation and reinforces social cohesion.

Ethical Considerations

Research ethics principles were strictly followed throughout this study. Participants were thoroughly informed about the research objectives and methods, provided written informed consent, and had confidentiality assured. This research was conducted in compliance with the regulations set forth by the National System for Registration and Announcement of Ethical Committee Results in Biomedical Studies, with all ethical aspects duly reviewed.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest related to this publication.

Authors' Contributions

Conceptualization: Halime Piri, Shahryar Kharazian
Data Collection: Halime Piri, Azam Nakhaie Naizi
Data Analysis: Seyed Mohammad Hosein Hoseini Ravesh
Manuscript Writing: Halime Piri, Shahryar Kharazian
Review and Editing: Shahryar Kharazian, Seyed Mohammad Hosein Hoseini Ravesh
Responsible for funding: Halime Piri, Shahryar Kharazian
Literature Review: Halime Piri
Project Manager: Shahryar Kharazian

Acknowledgments

The authors extend their heartfelt thanks to all contributors and participants who supported this research.

مطالعات‌مدیریت‌ورزشی، مرداد و شهریور ۱۴۰۴، دوره ۱۷، شماره۹۱، صص.۶۰-۴۱. Doi: 10.22089/smrj.2025.16493.4003

Sport Management Studies
Journal hompage: https://smrj.ssrc.ac.ir

مقالۀپژوهشی

ارائه الگوی ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی

حلیمه پیری[۱]، شهریار خرازیان[۲]*، اعظم نخعی نیازی[۳]، سید محمدحسین حسینی روش[۴]

۱. دانشجوی دکتری گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ واحد مشهد؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ مشهد؛ ایران.
۲. استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ واحد مشهد؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ مشهد؛ ایران.
۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
۴. استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد زابل، دانشگاه آزاد اسلامی، زابل، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۰۱، تاریخ پذیرش آنلاین: ۱۴۰۴/۰۵/۱۰

*نویسنده مسئول: شهریار خرازیان، **E-mail:** kharazian@jau.ac.ir

How to Cite: Piri, H., Kharazian, Sh., Nakhaie Naizi, A., Hoseini Ravesh, S. M. H. Providing a Model for the Promotion of Voluntary Work in Sports with a Social Capital Approach. *Sport Management Studies*, 17(91), 41-60. In Persian. Doi: 10.22089/smrj.2025.16493.4003

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی انجام گرفت. این پژوهش از نظر فلسفی، تفسیری و از لحاظ ماهیت، اکتشافی بود. روش تحقیق از نوع کیفی و رویکرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد کلاسیک یا گلیزری بود. جامعه آماری پژوهش خبرگان حوزه داوطلبی و جامعه‌شناسی در ورزش بودند. روش گردآوری داده‌ها نیز اجرای مصاحبه بود. در این پژوهش با سیزده نفر از خبرگان و مدرسان خبره در این حوزه به روش نمونه‌گیری هدفمند مصاحبه شد. در این پژوهش قابلیت اطمینان به داده‌ها، توسط روش‌های نظام‌مند نظریه‌پردازی داده‌بنیاد و به صورت‌های صوری و محتوایی بررسی شد. معیار اعتبارپذیری و قابلیت انتقال از طریق انجام کامل پژوهش تا دستیابی به اشباع داده‌ها و ارائه داده‌ها توسط مطلعان کلیدی به‌عنوان مشارکت‌کنندگان در تحقیق و اعمال تعدیل‌های لازم در طول پژوهش، ارزیابی و تأیید شد. معیار تأییدپذیری از طریق دقت در انتخاب نمونه‌ها، تلفیق روش‌های گردآوری داده‌ها شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و یادداشت‌برداری انجام شد و با بهره‌گیری از نظرها، ارائه شواهد و یافته‌ها به خبرگان و استفاده از یادداشت‌های فنی، میدانی و اجتناب از سوگیری طی پژوهش، تأمین شد. یافته‌ها نشان داد، داوطلبی شهروندی، داوطلبی آرمان‌گرایانه، داوطلبی اجتماعی، داوطلبی توسعه‌گرا، داوطلبی دگرخواهانه و داوطلبی و توسعه فردی، مهم‌ترین شاخص‌های ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی بودند که در ۳۵ عامل کاربردی جای گرفتند؛ بنابراین نیاز است شاخص‌ها و عوامل درخصوص داوطلبی به کار گرفته شود.

واژگان کلیدی: ارزش‌های جمعی، سرمایه اجتماعی، همبستگی اجتماعی، فعالیت داوطلبانه در ورزش، نیروهای داوطلب.

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

مقدمه

ورزش به‌عنوان یکی از مفاهیم مهم اجتماعی، پیامدهای مثبتی در ابعاد جسمانی، روان‌شناختی و اجتماعی برای اعضای جامعه به دنبال دارد؛ به همین دلیل، بسیار مدنظر محققان قرار گفته است. منافع جسمانی حاصل از ورزش شامل افزایش سلامتی، طول عمر و پیشگیری از بیماری‌ها بوده که به‌عنوان یک اصل پذیرفته شده است. مهم‌ترین نفع اجتماعی این پدیده نیز ایجاد سرمایه اجتماعی است که از طریق افزایش روابط و فعالیت‌های اجتماعی به‌واسطه مشارکت‌های مستقیم یا غیرمستقیم در ورزش (به‌عنوان یک ورزشکار یا تماشاگر) حاصل می‌شود (فراهانی و همکاران، ۲۰۲۳). در این راستا، میرحاجیان و همکاران (۲۰۲۲) اذعان داشتند که ورزش به‌عنوان فعالیت گروهی، ظرفیت تولید سرمایه اجتماعی دارد و به‌عنوان چارچوبی برای ایجاد یا بهبود شبکه‌های روابط اجتماعی در قالب یک کار گروهی به‌کار می‌رود. همچنین نتایج نشان داد، افراد فعال در حوزه ورزش، سرمایه اجتماعی بیشتری دارند؛ درنتیجه از اعتماد اجتماعی بیشتری هم برخوردارند. علاوه بر این، ورزش دارای منافع اجتماعی خردتری مانند افزایش حرمت و اعتمادبه‌نفس، تفویض قدرت و اختیار در گروه‌های فاقد مزیت اجتماعی، اصلاح و بهبود توانایی‌های اجتماعی، ابتکار و نوآوری، تقلیل در جرم، خرابکاری، تخلف و انحراف اجتماعی، افزایش همکاری و وحدت اجتماعی، گسترش هویت جمعی و افزایش همبستگی، ایجاد اشتغال و درآمدهای جدید، افزایش سطح سلامت نیروی کار و درنتیجه آن، افزایش تولید، بهبود و افزایش سلامت عمومی در جامعه و مواردی از این قبیل است.

سرمایه اجتماعی یکی از سرمایه‌های جدید در دنیا است. این سرمایه شناخته‌ترین مفهومی است که از جامعه‌شناسی استخراج شده است و سهمی بی‌بدیل در سلامت فردی-اجتماعی و روابط اجتماعی دارد (فورسل[1] و همکاران، ۲۰۲۰). به طور کلی، سرمایه اجتماعی به روابط بین افراد، شبکه‌های اجتماعی و قوانین اعتماد متقابل بین افراد اشاره دارد (کاریلو و ریرا[2]، ۲۰۱۷). در این باره، کلمن[3] (۱۹۸۸) اذعان داشت که سرمایه اجتماعی، مجموعه‌ای از منابع دارای دو ویژگی مشترک است که برخلاف سایر اشکال سرمایه، سرمایه اجتماعی در ساختار روابط بین افراد به وجود می‌آید. این نوع سرمایه در افراد نه به صورت انفرادی یافت خواهد شد و نه به‌واسطه وسایل فیزیکی تولید می‌شود (آریکول[4] و همکاران، ۲۰۱۵)؛ ازاین‌رو سرمایه اجتماعی، کالایی با مالکیت مشترک محسوب می‌شود که در مقابل سرمایه مالی یا انسانی که مالکیت آن شخصی است، قرار دارد و افراد می‌توانند با استفاده از سرمایه اجتماعی خود از طرق مختلف به مهارت و دانش سایرین دسترسی پیدا کنند (تیلور[5] و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین سرمایه اجتماعی به روابط منسجم و هنجارها اشاره می‌کند که می‌تواند بر بسیاری از فرایندهای مدیریت تأثیر بگذارد. جامعه‌شناسان سرمایه اجتماعی را شامل شبکه‌های اجتماعی و ارتباطات می‌دانند که می‌تواند با به اشتراک گذاشتن اطلاعات میان افراد سازمان، احساس اعتماد و همکاری میان آن‌ها به وجود آورد. ایده محوری سرمایه اجتماعی، روابط اجتماعی مبتنی بر اعتماد و همدلی است که افراد را قادر به همکاری با یکدیگر می‌کند (بدری آذرین و همکاران، ۲۰۲۲). سرمایه اجتماعی انواعی دارد که نقی‌پور و همکاران (۲۰۲۱) دسته‌بندی‌های آن را به سه صورت عنوان کردند: ۱- سرمایه اجتماعی پیوندی (مانند ارتباطات اجتماعی با خانواده و دیگر آشنایان در سطح افقی)؛ ۲- سرمایه اجتماعی از نوع پل‌زنی اجتماعی که فراتر از حس هویت مشترک امتداد پیدا می‌کند و به شبکه‌های اجتماعی گسترده در گروه‌های ناهمگن اشاره دارد؛ ۳- سرمایه اجتماعی از نوع لینکی که به ارتباط با مردم و گروه‌هایی که بالاتر یا پایین‌تر از سطح اجتماعی افراد هستند (ارتباطات عمودی)، اشاره دارد. به

1. Forsell
2. Carrillo & Riera
3. Coleman
4. Areekul
5. Taylor

بیان این محقق، مناطقی (گروه، تیم، سازمانی) که دارای سرمایه اجتماعی زیاد هستند، رفتارهای داوطلبانه و مشارکتی و اجتماع مدنی پرشورتری دارند؛ درنتیجه از اقتصاد پررونق و نهادهای سیاسی فعال بهره می‌برند. در این باره، ژو[1] و همکاران (۲۰۲۱) بیان کردند که افزایش اعتماد مدنی به نهاد رسمی حاکمیت، حس توانمندی، مشارکت مدنی در امور عمومی و سیاسی از پیامدهای مثبت سرمایه اجتماعی است که به مشارکت در شبکه‌های غیررسمی و افزایش ارتباطات اجتماعی و تعاملات در سطح فردی منجر می‌شود. همچنین فیدور[2] (۲۰۱۹) بیان کرد که حجم درخورتوجهی از ادبیات سرمایه اجتماعی معطوف به تأثیر انجمن‌ها و رفتارهای داوطلبانه بر روحیه داوطلبی و پیامدهای اخلاقی و ارزشی آن است.

داوطلب به فردی گفته می‌شود که آزادانه و بدون دریافت پاداش یا منافع مالی در فعالیت‌های داوطلبانه در قالب یک ساختار رسمی شرکت کند و هیچ‌گونه وابستگی به افرادی که از این فعالیت‌ها سود می‌برند، نداشته باشد. فعالیت داوطلبی نیز کاری است که هیچ حقوق یا پاداش پولی برای آن پرداخت نمی‌شود. همچنین داوطلبی به‌عنوان کاری با درجه زیادی از آزادی انتخاب، بدون پاداش، در ساختاری رسمی و درجه بالایی از نوع‌دوستی به نفع افراد دیگری غیر از خود تعریف شده است (آصفی و کاملی، ۲۰۲۳). داوطلبی اهمیت و مزایای مختلفی دارد؛ ازجمله اینکه داوطلب شدن به‌عنوان شکلی از اوقات فراغت، افراد را با تجارب خاصی روبه‌رو می‌کند، شرایط را برای رشد شخصیت فرد فراهم می‌کند، از انزوای فرد جلوگیری کرده و در نهایت انتخاب حرفه‌ای او را تقویت می‌کند. افزون بر این، داوطلبی به‌منزله شاخصی از مشارکت مدنی و سرمایه اجتماعی تلقی می‌شود (کراجناکووا[3] و همکاران، ۲۰۱۸). داوطلبان بخش مهمی از منابع انسانی بسیاری از سازمان‌های ورزشی و تفریحی به شمار می‌روند که با مشارکت خود سازمان را در رسیدن به اهداف یاری می‌کنند. ازطرفی، ارزش اقتصادی مشارکت داوطلبی در ورزش و فعالیت‌های تفریحی بسیار مهم است؛ به همین دلیل، مدیران باید از مزایای اجتماعی این سرمایه در جهت تحقق اهداف سازمان استفاده کنند. داوطلبان به دو صورت رسمی و غیررسمی در تمام نقاط جهان به خدمت‌رسانی مشغول‌اند (چلادورای و کیم[4]، ۲۰۲۲). داوطلبان غیررسمی افرادی هستند که جایگاه رسمی به‌عنوان داوطلب در سازمان مشخص، ندارند و معمولاً کمتر و به صورت نامنظم اقدام به فعالیت و همکاری با سازمان‌های غیرانتفاعی می‌کنند. گروه دیگر داوطلبانی هستند که برای افزایش عملکرد سازمان‌های غیرانتفاعی یا رویداد ورزشی به صورت رسمی و منظم و در بازه زمانی خاص اقدام به فعالیت و همکاری می‌کنند. این گروه از داوطلبان دارای موقعیت داوطلبانه رسمی هستند و نه‌تنها برای سازمان‌های غیرانتفاعی از اهمیت بسیار زیادی برخوردارند، بلکه بیشترین جمعیت داوطلبان را نیز به خود اختصاص می‌دهند. به طور کلی، سازمان‌ها به هر دو گروه نیاز دارند؛ به همین دلیل، جمعیت بسیار زیادی را برای انجام فعالیت‌های داوطلبانه سازمان‌های غیرانتفاعی و رویدادهای بزرگ بسیج کرده‌اند؛ برای مثال، تقریباً ۱.۶ میلیون داوطلب در سازمان‌های ورزشی غیرانتفاعی در کانادا، ۲.۳ میلیون در استرالیا، ۸.۶ میلیون در آلمان و ۳.۶ میلیون نفر در بریتانیا بسیج شده‌اند (ویکر[5]، ۲۰۱۷).

توسعه فعالیت‌های ورزشی در سال‌های اخیر، افزایش میزان تقاضای افراد برای شرکت در برنامه‌های ورزشی و ناتوانی دولت‌ها در پاسخ‌گویی به همه نیازهای جامعه به ورزش، سبب ایجاد و گسترش نهضت داوطلبی شده است؛ به همین دلیل، مدیران سازمان‌های ورزشی که با طیف وسیعی از مشتریان روبه‌رو هستند، از این فرصت در جهت پیشبرد اهداف

1. Zhou
2. Fedor
3 Krajňáková
4. Chelladurai & kim
5 Wicker

خود استفاده می‌کنند (کیم[1] و همکاران، ۲۰۱۹) که این امر افزایش محسوس نیروهای داوطلبی در رویدادهای ورزشی را به دنبال داشته است؛ به طوری که در مسابقات جام‌جهانی فوتبال ۲۰۱۸ در روسیه، ۱۷۴۰۴۰ نفر داوطلب وجود داشت که دامنه سنی آنان بین ۱۲ تا ۸۰ سال بود. این افراد از ۱۱۲ کشور جهان به‌عنوان نیروی داوطلب حضور داشتند. این موضوع ظرفیت زیاد نیروی داوطلبی در مسائل ورزشی را نشان می‌دهد (دوهرتی و پاتیل[2]، ۲۰۱۹). آمارها همچنین نشان می‌دهد، میزان داوطلبان در المپیک ۲۰۱۶ ریو، در کشور برزیل ۷۰۰۰۰ نفر بود که این افراد از میان ۲۴۲۷۵۷ درخواست داوطلبی گزینش شدند. رشد تعداد داوطلبان و همه‌گیری شدن این فعالیت در تمامی گروه‌های سنی موجب شده است تا اقشار مختلفی در ورزش به‌عنوان نیروی داوطلبی شرکت کنند (حاجی زاده و همکاران، ۲۰۲۳)؛ به طوری که در انگلستان ۵/۴ میلیون نفر از جمعیت کشور (۱۱ درصد) و ۵ درصد از جمعیت داوطلبان این کشور و در کانادا بیش از یک میلیون نفر از جمعیت کشور (۵ درصد) و ۱۸ درصد از جمعیت داوطلبان این کشور، در سازمان‌های ورزشی خدمات داوطلبانه ارائه می‌دهند (وندنبرگ[3] و همکاران، ۲۰۱۵).

در سال‌های اخیر، سازمان‌های ورزشی با چالش‌هایی مانند کم شدن تعداد داوطلبان مواجه شده‌اند؛ بنابراین، لازم است عوامل مؤثر بر انگیزه داوطلبان ورزشی به نحو مطلوبی شناسایی و تقویت شود تا مشارکت بیشتر اقشار جامعه را فراهم کند. در این میان، بهره‌مندی بیشتر از این خدمات به سازمان‌دهی و سیاست‌گذاری آینده‌نگر در حوزه ورزش نیاز دارد. در ایران در گذشته، مسئولان توجه کمی به توسعه ورزش از طریق فعالیت‌های داوطلبانه داشتند، ولی هم‌اکنون بر آن تأکید می‌ورزند. مرور تاریخی نشان می‌دهد که از ابتدای شکل‌گیری رشته‌های ورزشی در ایران، چه در بعد قهرمانی و چه در حوزه ورزش همگانی، داوطلب‌گرایی به صورت فرهنگی ارزشمند و امری رایج وجود داشته است، اما این فرهنگ ارزشمند به‌خصوص در ورزش، با توجه به ویژگی‌های زندگی امروزی در سایه قرار گرفته است و مطالعات اندک در جهت احیای آن در کشور صورت گرفته است (اندام و همکاران، ۲۰۱۲). در این راستا، هادوی (۲۰۱۴) اذعان داشت که اقدامات کشورهای پیشرو در زمینه داوطلبی به چهار دسته ساختاری، مدیریتی، فرهنگی و آموزش و پرورش دسته‌بندی شده‌اند، اما در نقطه مقابل، بررسی وضعیت داوطلبان ورزشی ایران حاکی از ضعف بسیاری در این حیطه‌ها به‌خصوص در سطح مدیریتی است. آنچه امروزه در بحث مدیریت داوطلبان می‌توان فهمید این است که جذب و حفظ داوطلبان چالش بزرگی برای مسئولان شده است؛ چراکه نیروهای داوطلبی بیش از کارکنان رسمی مستعد ترک ناگهانی سازمان به علت نارضایتی‌اند و لازم است به‌گونه‌ای متفاوت مدیریت شوند. علت اصلی این استدلال، این است که داوطلبان مجبور نیستند پیش از اینکه تصمیم به ترک سازمان بگیرند، شغل دیگری پیدا کنند (نیکویه و همکاران، ۲۰۲۲)؛ بنابراین باشگاه‌های ورزشی باید تدابیری را برای ارتقای شناخت و رهبری به‌عنوان عوامل بسیار مهم برای همه داوطلبان خود در نظر بگیرند (ناگل[4] و همکاران، ۲۰۲۰).

تحقیقات در زمینه انگیزه‌های داوطلبی در ورزش با مطالعه فارل و همکاران (۱۹۹۸)، وارد مرحله جدیدی شد؛ ازاین‌رو محققان آن را اساس تحقیقات در حیطه انگیزه داوطلبان ورزشی می‌دانند. فارل و همکاران (۱۹۹۸) چهار عامل هدفمندی، همبستگی، سنت‌های خارجی و تعهد را به‌عنوان مهم‌ترین انگیزه‌های داوطلبان شناسایی کردند. در این راستا، سوئرزی[5] و همکاران (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود بیان کردند که ظرفیت‌های منابع انسانی، مالی و ساختاری بر مشارکت داوطلبانه،

1. Kim
2. Doherty & Patil
3. Van Den Berg
4 Nagel
5. Swierzy

مؤثرند. نتایج پژوهش جانسون[1] و همکاران (۲۰۱۷) نشان داد، داوطلبان ورزشی عمدتاً با اشتیاق مشترک برای ورزش، روابط اجتماعی و عوامل شغلی به این فعالیت‌ها روی می‌آورند و مشوق‌های مادی (به عنوان مثال، مزایای حاشیه‌ای) نقش کمتری در حضور آن‌ها دارند. همتی عفیف و همکاران (۲۰۲۲) نتیجه گرفتند که عوامل درونی تأثیرگذار بر انگیزه خدمات داوطلبانه به‌ترتیب ایجاد آرامش درونی، نیاز به کسب دوستی، اعتقادات مذهبی، رشد و تأمین نیاز کسب موفقیت و برخورداری از وضعیت روحی و جسمی مطلوب‌تر و عوامل بیرونی به‌ترتیب رفتار سازمانی، رسانه‌ها و تبلیغات، ابزارهای تشویقی، مشارکت و کار تیمی و نقش دولت و مجلس اولویت‌بندی شدند. همچنین درمجموع میزان تأثیر عوامل بیرونی بیشتر از عوامل درونی شناسایی شد. با توجه به یافته‌های پژوهش، برای اجرای بهتر خدمات داوطلبانه ورزشی در آینده، سازمان‌ها و نهادها باید توجه ویژه‌ای به عوامل بیرونی مؤثر بر انگیزه خدمات داوطلبانه مثل ابزارهای تشویقی، رفتار سازمانی و غیره داشته باشند. نتایج پژوهش حاجی‌زاده و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد، انگیزه ابزاری، انگیزه شغلی و انگیزه نمایشی بر تمایل به فعالیت داوطلبانه معلمان تربیت‌بدنی بازنشسته در ورزش آموزش و پرورش تأثیر معناداری دارد؛ بنابراین توجه به تعاملات شهروندی و بهبود شرایط برای ایجاد آن در میان معلمان تربیت‌بدنی بازنشسته، ضمن بهبود انگیزه داوطلبی سبب بهبود تمایل به فعالیت داوطلبانه در میان این افراد می‌شود. افروزه (۲۰۱۰) مهم‌ترین عامل برای حضور داوطلبان در رویدادهای ورزش دانشگاهی را عزت‌نفس و ضعیف‌ترین عامل را ارزش عنوان کرد. در پژوهشی همسو با تحقیق حاضر، تیپ و همکاران (۲۰۲۲) نشان دادند که رابطه بین سرمایه اجتماعی و تمایل به داوطلبی در المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، مثبت است. همچنین براساس نتایج پژوهش اندام و اکبری (۲۰۱۵)، مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی داوطلبان در انجمن‌های ورزشی دانشگاه‌ها به‌ترتیب اهمیت اعتماد، هویت، توانمندسازی و آموزش، کمک و همیاری، تعهد، اطلاعات و آگاهی و مشارکت و کار تیمی هستند.

پژوهش‌ها حاکی از آن بود که سرمایه اجتماعی و فعالیت‌های داوطلبی دو رکن مهم در سازمان‌های ورزشی به شمار می‌روند که آن‌ها را در جهت توسعه همه‌جانبه و ارائه خدمات بهتر یاری می‌کنند. فعالیت‌های داوطلبی که در فرهنگ ایران ریشه‌دار بوده، در سال‌های اخیر با روند نزولی مواجه شده است؛ این در حالی است که افزایش فعالیت‌های ورزشی در کشور، نیاز به این فعالیت‌ها را بیشتر کرده است. کشورهای پیشرو در این حوزه اقدامات مثبتی انجام داده‌اند؛ به عنوان مثال، انجمن جوانان مسیحی در کانادا، خدمات داوطلبی و رایگانی را به عموم مردم و در مکان‌های بسیار مجهز ارائه می‌دهند که پیامد آن سلامت عموم جامعه و افزایش سرمایه اجتماعی است؛ بر همین اساس و با توجه به بستر مناسب ورزش برای ایجاد سرمایه اجتماعی و درنهایت فعالیت‌های داوطلبی و همچنین روند کاهشی این فعالیت‌ها درکشور، پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی انجام گرفت. وزارت ورزش و جوانان و تمام سازمان‌های ورزشی از الگوی نهایی این تحقیق نفع خواهند برد. سؤال اصلی تحقیق به این شکل مطح می‌شود که الگوی ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی چگونه است؟

روش پژوهش

این پژوهش از نظر فلسفی، تفسیری و از لحاظ ماهیت، اکتشافی بود. در این تحقیق از روش تحقیق کیفی و رویکرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد کلاسیک یا گلیزری استفاده شد. توجه به هدف تحقیق، جامعه آماری پژوهش خبرگان حوزه داوطلبی و جامعه‌شناسی در ورزش بودند. روش گردآوری داده‌ها نیز اجرای مصاحبه بود. در این پژوهش با ۱۳ نفر از خبرگان و مدرسان خبره در این حوزه به روش نمونه‌گیری هدفمند و به صورت باز یا بدون ساختار مصاحبه، انجام شد.

1. Johnson

در زمان انجام مصاحبه‌ها سعی شد با استفاده از نظر مصاحبه‌شوندگان، افراد دیگری به فهرست مصاحبه‌ها اضافه شوند تا بر غنای کار افزوده شود. مطابق با نظر صاحبان نظریه داده‌بنیاد، نمونه‌گیری نظری تا زمانی که مقوله‌ها به کفایت نظری برسند، ادامه یافت. مصاحبه‌ها بین ۳۵ دقیقه تا ۱ ساعت طول می‌کشید و صدای مصاحبه‌شوندگان ضبط شد و بلافاصله بعد از اتمام مصاحبه، مکتوب و تلخیص شد. در این پژوهش، قابلیت اطمینان به داده‌ها توسط روش‌های نظام‌مند نظریه‌پردازی داده‌بنیاد و به صورت‌های صوری و محتوایی بررسی شد. معیار اعتبارپذیری و قابلیت انتقال از طریق انجام کامل پژوهش تا دستیابی به اشباع داده‌ها و ارائه داده‌ها توسط مطلعان کلیدی به‌عنوان مشارکت‌کنندگان در تحقیق و اعمال تعدیل‌های لازم در طول پژوهش، ارزیابی و تأیید شد. همچنین انجام کدگذاری توسط چند نفر صورت پذیرفت. در این تحقیق، معیار تأییدپذیری از طریق دقت در انتخاب نمونه‌ها، تلفیق روش‌های گردآوری داده‌ها شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و یادداشت‌برداری انجام شد و با بهره‌گیری از نظرها، ارائه شواهد و یافته‌ها به خبرگان و استفاده از یادداشت‌های فنی، میدانی و اجتناب از سوگیری طی پژوهش، تأمین شد. اهداف پژوهش حاضر با طی کردن این سه گام اصلی یعنی کدگذاری‌های باز، نظری و انتخابی دنبال شد که در ادامه، نحوه کدگذاری در هریک از گام‌ها تشریح شده است.

نتایج

یافته‌های توصیفی

اطلاعات مصاحبه‌شوندگان تحقیق در جدول (۱) خلاصه شده است.

جدول ۱- اطلاعات مصاحبه‌شوندگان تحقیق

Table 1- Research interviewees information

مشارکت کنندگان Contributors	سن Age	تحصیلات education	پست سازمانی Organizational post	سابقه شغلی Career history
1	51	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه شاهرود	21
2	41	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه البرز و جامعه‌شناس ورزشی	13
3	61	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه فردوسی مشهد و مدیر سابق پژوهشگاه تربیت بدنی	34
4	42	کارشناسی‌ارشد	جامعه‌شناس	26
5	59	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه گیلان و پژوهشگر حوزه داوطلبی	33
6	40	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران و پژوهشگر حوزه داوطلبی	11
7	54	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبائی و پژوهشگر حوزه داوطلبی	36
8	44	دکتری	آینده‌پژوه و عضو هیئت‌علمی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)	14
9	40	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع) و پژوهشگر حوزه داوطلبی	10
10	57	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی و پژوهشگر حوزه داوطلبی	30
11	43	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه مازندران و پژوهشگر حوزه داوطلبی	12
12	32	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه بینالود و پژوهشگر حوزه داوطلبی	8
13	32	دکتری	عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران و پژوهشگر حوزه داوطلبی	9

کدگذاری باز

براساس رویکرد گلیزر، کدگذاری باز تا زمانی انجام می‌شود که اثرات ظهور مقوله محوری[1] نمودار شود تا بدین ترتیب در مرحله بعدی یعنی کدگذاری انتخابی، کدگذاری براساس این مقوله هدایت شود. برای کدگذاری باز باید به صورت آگاهانه به جستجوی متغیر محوری پرداخت و از حساسیت نظری[2] در این مرحله برخوردار بود که گلیزر در این باره معتقد است، همان طور که محقق به طور مداوم پیشامدها و مفاهیم را مقایسه می‌کند، کدهای متعددی را به وجود می‌آورد؛ در حالی که حواس خود را نسبت به یک یا دو کد محوری، جمع می‌کند و محقق در جستجوی تم‌های اصلی است. با توجه به مطالب ذکرشده، اثرات مقوله محوری پس از کدگذاری مصاحبه دهم پدید آمد که در جدول (۲) کدهای باز آورده شده است.

جدول ۲- عوامل مرتبط با کدگذاری باز

Table 2- Factors related to open coding

شماره Number	عوامل مرتبط با کدگذاری باز Factors related to open coding
1	استفاده از داوطلبان در راستای توسعه و زیبای فضاهای شهری با رویکرد ورزش
2	استفاده از داوطلبان در راستای حفظ محیط‌زیست
3	استفاده از داوطلبان در بخش‌های مذهبی و فرهنگی
4	استفاده از داوطلبان در بخش‌های هنری مرتبط با رویدادهای ورزشی
5	استفاده از داوطلبان با سازوکار ارائه پیشنهادها و انتقادات
6	استفاده از داوطلبان ورزش با رویکرد توسعه دانش و تجربه در محیط‌های ورزشی
7	فعالیت داوطلبان در فضای آزاد کار
8	به کارگیری داوطلبان در جهت کمک به توسعه ورزش حاشیه شهر
9	به کارگیری داوطلبان در راستای ایجاد زیرساخت‌های ورزشی
10	به کارگیری داوطلبان در جهت گسترش عدالت اجتماعی
11	استفاده از داوطلبان در جهت گسترش تعامل و همبستگی‌های اجتماعی
12	به‌کارگیری داوطلبان با محور ورزش خانواده
13	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت گسترش و توسعه دوستی در ورزش
14	تشویق به حضور داوطلبان در راستای توسعه صلح در جهان
15	نشویق به حضور داوطلبان با محوریت دفاع از حقوق بشر
16	به‌کارگیری داوطلبان در راستای توسعه ورزش اقشار خاص
17	استفاده از داوطلبان در راستای توسعه ورزش دانشجویی و دانش‌آموزی
18	همکاری با داوطلبان در جهت حمایت از کودکان کار و بی‌سرپرست
19	به‌کارگیری داوطلبان در جهت ارتقای ورزش کارگری
20	به‌کارگیری داوطلبان در راستای امور خیریه
21	همکاری با داوطلبان در جهت استفاده از تجربیات فناورانه و خلاقانه در ورزش
22	تشویق به حضور داوطلبان در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی
23	کمک به حضور داوطلبان در راستای توسعه هویت شهری و هویت ایرانی
24	توجه به حضور داوطلبان با تأکید بر غنی‌سازی اوقت فراغت
25	تشویق به حضور داوطلبان با محوریت ورزش سالمندی
26	به‌کارگیری داوطلبان از طریق انجمن‌های ورزشی یا کانون‌های ورزشی

1. Core Category
2. Theoretical Sensitivity

جدول ۲- عوامل مرتبط با کدگذاری باز
Table 2- Factors related to open coding

شماره Number	عوامل مرتبط با کدگذاری باز Factors related to open coding
27	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت ورزش‌های آیینی
28	کمک به حضور داوطلبان در راستای مدیریت و توسعه هواداران ورزشی
29	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه نشاط اجتماعی
30	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه همگرایی ملی
31	کمک به توسعه روابط اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش
32	کمک به پیشرفت اعتمادبه‌نفس داوطلبان از طریق ورزش
33	کمک به نمایش ظرفیت‌ها و مهارت‌های داوطلبان از طریق ورزش
34	کمک به توسعه تجارب اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش
35	کمک به یادگیری کار تیمی در داوطلبان

کدگذاری انتخابی

کدگذاری انتخابی با ظهور مقوله محوری در مرحله کدگذاری باز آغاز می‌شود. در این مرحله کدگذاری‌ها حول این مقوله صورت می‌گیرد؛ بنابراین در ادامه مصاحبه‌ها، کدگذاری حول مقوله محوری استخراج‌شده در مرحله کدگذاری باز، صورت گرفت. جدول (۳) کدها و مفاهیم به‌دست‌آمده در این مرحله را نشان می‌دهد؛ البته باید ذکر کرد که در جدول زیر فقط به عناوین کدها اشاره شده است و فراوانی هریک از این کدها با یکدیگر تفاوت دارد.

جدول ۳- عوامل مرتبط با کدگذاری انتخابی
Table 3- Factors related to selective coding

شماره Number	عوامل Agents	شاخص‌ها Indicators
1	استفاده از داوطلبان در راستای توسعه و زیبایی فضاهای شهری با رویکرد ورزش	داوطلبی شهروندی
2	استفاده از داوطلبان در راستای حفظ محیط‌زیست	
3	استفاده از داوطلبان در بخش‌های مذهبی و فرهنگی	
4	استفاده از داوطلبان در بخش‌های هنری مرتبط با رویدادهای ورزشی	
5	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت ورزش‌های آیینی	
6	کمک به حضور داوطلبان در راستای توسعه هویت شهری و هویت ایرانی	داوطلبی آرمان‌گرایانه
7	استفاده از داوطلبان با سازوکار ارائه پیشنهادها و انتقادات	
8	به‌کارگیری داوطلبان در جهت گسترش عدالت اجتماعی	
9	استفاده از داوطلبان ورزش با رویکرد توسعه دانش و تجربه در محیط‌های ورزشی	
10	فعالیت داوطلبان در فضای آزاد کار	
11	استفاده از داوطلبان در جهت گسترش تعامل و همبستگی‌های اجتماعی	داوطلبی اجتماعی
12	به‌کارگیری داوطلبان با محور ورزش خانواده	
13	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت گسترش و توسعه دوستی در ورزش	
14	تشویق به حضور داوطلبان در راستای توسعه صلح در جهان	
15	تشویق به حضور داوطلبان با محوریت دفاع از حقوق بشر	
16	توجه به حضور داوطلبان با تأکید بر غنی‌سازی اوقات فراغت	

جدول ۳- عوامل مرتبط با کدگذاری انتخابی

Table 3- Factors related to selective coding

شماره Number	عوامل Agents	شاخص‌ها Indicators
17	به‌کارگیری داوطلبان از طریق انجمن‌های ورزشی یا کانون‌های ورزشی	
18	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه نشاط اجتماعی	
19	به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه همگرایی ملی	
20	تشویق به حضور داوطلبان در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی	
21	به‌کارگیری داوطلبان در راستای ایجاد زیرساخت‌های ورزشی	داوطلبی توسعه‌گرا
22	همکاری با داوطلبان در جهت استفاده از تجربیات فناورانه و خلاقانه در ورزش	
23	به‌کارگیری داوطلبان در جهت کمک به توسعه ورزش حاشیه شهر	
24	به‌کارگیری داوطلبان در راستای توسعه ورزش اقشار خاص	
25	استفاده از داوطلبان در راستای توسعه ورزش دانشجویی و دانش‌آموزی	
26	همکاری با داوطلبان در جهت حمایت از کودکان کار و بی‌سرپرست	داوطلبی دگرخواهانه
27	به‌کارگیری داوطلبان در جهت ارتقای ورزش کارگری	
28	تشویق به حضور داوطلبان با محوریت ورزش سالمندی	
29	کمک به حضور داوطلبان در راستای مدیریت و توسعه هواداران ورزشی	
30	به‌کارگیری داوطلبان در راستای امور خیریه	
31	کمک به توسعه روابط اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش	
32	کمک به پیشرفت اعتماد به نفس داوطلبان از طریق ورزش	
33	کمک به نمایش ظرفیت‌ها و مهارت‌های داوطلبان از طریق ورزش	داوطلبی و توسعه فردی
34	کمک به توسعه تجارب اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش	
35	کمک به یادگیری کار تیمی در داوطلبان	

کدگذاری نظری

این مرحله کدگذاری، ترکیب مفاهیم به‌وسیله یک الگوی ارتباطی را نشان می‌دهد. کدهای نظری از مدل‌های انتزاعی تشکیل می‌شوند که مقولات را در جهت یک نظریه تلفیق می‌کنند. گلیزر برای تلفیق کدهای حقیقی، ۱۸ خانواده از کدهای نظری را به‌عنوان الگوهایی برای ترغیب کدهای حقیقی معرفی می‌کند. وی بدون ارائه یک الگوی شماتیک مشخص، به مجموعه‌ای از واژه‌ها اشاره می‌کند که هریک از آن‌ها می‌توانند در تلفیق کدهای حقیقی راهنما باشد؛ به عبارت دیگر، وی در اشاره به هریک از خانواده‌های کدگذاری بدون معین کردن نحوه پیوند میان واژه‌ها، محقق را آزاد می‌گذارد تا خود اقدام به تلفیق کدها و مدل‌سازی کند. در این پژوهش با تلفیق مقولات به‌دست‌آمده، مدل تحقیق در «خانواده کدگذاری نوع[1]» قرار می‌گیرد و به صورت شکل (۱) ترسیم می‌شود.

1. Type family

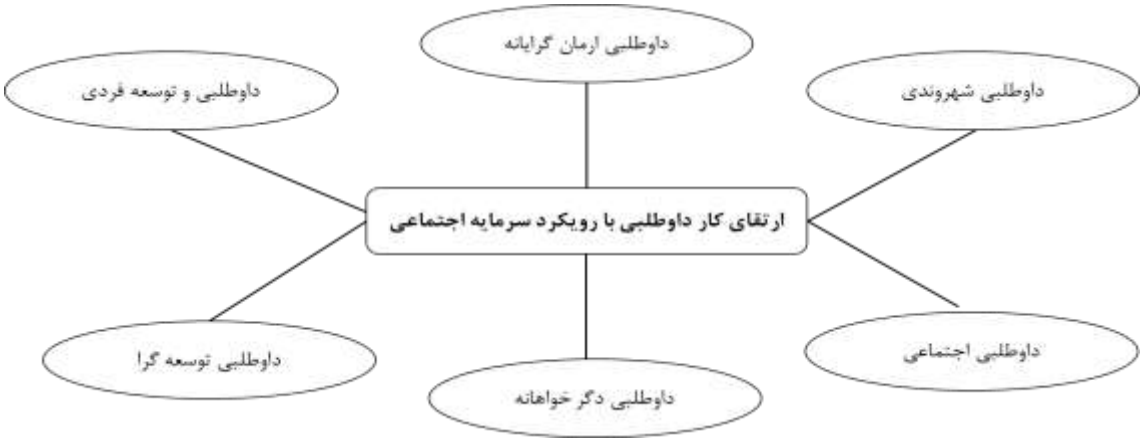

شکل ۱- الگوی ارتقای کار داوطلبی با رویکرد سرمایه اجتماعی

Figure 1- The model of promoting volunteer work with the approach of social capital

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه منابع انسانی ارزشمندترین سرمایه یک سازمان به شمار می‌آید که این موضوع به دلیل اهمیت نقش انسان‌ها در تحول مدیریتی است. همچنین بهره‌مندی از این سرمایه‌ها مهم‌ترین عامل در توسعه و ترقی جوامع است. کشورهای توسعه یافته بر منابع نیروی انسانی خود به‌عنوان منابع ضروری سازمان تکیه می‌کنند (هریس[1] و همکاران، ۲۰۰۹). داوطلبان نیز بخش مهمی از منابع انسانی در سازمان‌های ورزشی و تفریحی جهان محسوب می‌شوند و در این امر سهم بزرگی دارند. نیروهای داوطلب یکی از ارکان اصلی خدمات‌رسان در سازمان‌های ورزشی به شمار می‌آیند و به‌عنوان سرمایه‌های اصلی سازمان‌ها و باشگاه‌های ورزشی نقش مهمی در پیشبرد اهداف سازمان‌های ورزشی دارند (بدری آذرین و همکاران، ۲۰۲۲). ظرفیت‌های نیروهای داوطلبی در پیشبرد اهداف ورزشی سبب شده است تا تلاش‌ها و تمرکز گسترده‌ای در جهت توسعه نیروی داوطلبی صورت گیرد. این موضوع موجب شده است تا امروزه در کشورهای توسعه‌یافته سطح نیروی داوطلبی در محیط‌های ورزشی ارتقا یابد (دارسی و همکاران، ۲۰۱۴). با توجه به نقش و اهمیت نیروها و فعالیت‌های داوطلبی، پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی انجام گرفت.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد، الگوی ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی در شش شاخص داوطلبی شهروندی، داوطلبی آرمان‌گرایانه، داوطلبی اجتماعی، داوطلبی توسعه‌گرا، داوطلبی دگرخواهانه و داوطلبی و توسعه فردی، جای گرفتند. همچنین یافته‌ها نشان داد، شاخص داوطلبی شهروندی شامل استفاده از داوطلبان در راستای توسعه و زیبایی فضاهای شهری با رویکرد ورزش، استفاده از داوطلبان در راستای حفظ محیط‌زیست، استفاده از داوطلبان در بخش‌های مذهبی و فرهنگی، استفاده از داوطلبان در بخش‌های هنری مرتبط با رویدادهای ورزشی، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت ورزش‌های آیینی و کمک به حضور داوطلبان در راستای توسعه هویت شهری و هویت ایرانی بود. براساس این یافته می‌توان گفت، داوطلبی شهروندی یکی از اقداماتی است که می‌توان در جهت ارتقای کار داوطلبانه در ورزش با رویکرد سرمایه اجتماعی انجام داد؛ بر این اساس، نیاز است داوطلبان را در رویدادهای مختلف نظیر ورزش شهروندی و همگانی در جهت تجهیز و زیباسازی اماکن و تجهیزات ورزشی عمومی در سطح شهری، طبیعت‌گردی و پاک‌سازی محل

1. Harris

مسابقات از زباله با رویکرد حفظ محیط‌زیست، اجرای مسابقات و مراسم مذهبی فرهنگی مانند مسابقات دهه فجر و جام رمضان، بخش‌های هنری مانند عکاسی، فیلمبرداری، نقاشی اماکن و غیره، برگزاری مسابقات بومی محلی و آیینی در شهرها و محلات، با هدف کار داوطلبانه به‌کار گرفت که این امر می‌تواند به توسعه هویت شهری و ملی نیز کمک کند. در همین راستا، جلالی و همکاران (۲۰۲۲) دریافتند، اجرای مراسم آیینی و ورزش‌های بومی محلی و تمام عوامل آن بر توسعه گردشگری ورزشی استان یزد مؤثر است. نتایج این محققان را چنین می‌توان تبیین کرد که توسعه هویت شهری و ملی می‌تواند از پیامدهای به‌کارگیری داوطلبان با محوریت ورزش‌های آیینی در ورزش باشد و همین امر علت همسویی این تحقیق با نتایج تحقیق حاضر است. همچنین اختیاری و همکاران (۲۰۱۸) به این نتیجه رسیدند که مدیریت و فرهنگ‌سازی نیروی انسانی از عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ محیط‌زیست در ورزش به شمار می‌روند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد، با استفاده از داوطلبان در راستای حفظ محیط‌زیست علاوه‌بر ارتقای کار داوطلبانه در ورزش، می‌توان فرهنگ محیط‌زیست را نیز در آنان تقویت کرد؛ بر همین اساس می‌توان یافته تحقیق حاضر را با تحقیقات جلالی و همکاران (۲۰۲۲) و اختیاری و همکاران (۲۰۱۸) همسو دانست.

همچنین نتایج حاکی از آن بود که شاخص داوطلبی آرمان‌گرایانه شامل استفاده از داوطلبان با سازوکار ارائه پیشنهادها و انتقادات، به‌کارگیری داوطلبان در جهت گسترش عدالت اجتماعی، استفاده از داوطلبان ورزش با رویکرد توسعه دانش و تجربه در محیط‌های ورزشی و فعالیت داوطلبان در فضای آزاد کار است. این یافته به بهره‌گیری ایده‌آل و حداکثری از داوطلبان و امکانات موجود اشاره دارد و نیاز است فضایی فراهم شود که در آن داوطلبان براساس تخصص و شایستگی‌ها در فعالیت داوطلبی به کار گرفته شوند. همچنین می‌توان با به‌کارگیری کارورزها یا دانشجویان ورزشی علاوه‌بر ارتقای فعالیت داوطلبی، دانش و تجربه را در آن‌ها نیز ایجاد کرد. درنهایت، باید فضای آزاد کار یا فریلنسرینگ را برای داوطلبان فراهم کرد تا نه‌تنها هر داوطلب برمبنای شرایط خود به‌صورت حضوری یا غیرحضوری در کار داوطلبانه مشارکت داشته باشد، بلکه از تمام داوطلبان متخصص نیز بهره گرفته شود؛ بنابراین با دعوت به کار نیروهای متخصص به صورت رسمی یا آزادکار می‌توان از آن‌ها برای بهره‌وری حداکثری رویداد، آموزش نیروها و جذب نیروهای داوطلبی استفاده کرد. در همین راستا، شریفی‌فر و همکاران (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند که تسهیل فرصت‌های ممکن برای داوطلبان و برگزاری دوره‌های آموزشی مناسب توسط مدیران برگزارکننده رویدادها از مهم‌ترین عوامل اجتماعی و انگیزشی مؤثر بر میزان تعهد داوطلبان شرکت‌کننده در رویدادهای ورزشی به شمار می‌روند. همچنین نتایج پژوهش شمس و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که سلامت جسمانی، سلامت روانی، بهبود کیفیت زندگی، سلامت اجتماعی، رشد و توسعه فرهنگی، افزایش سرمایه اجتماعی، نشاط و شادابی اجتماعی، از پیامدهای مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی مدارس ایران به شمار می‌روند. نتایج این پژوهش‌ها، یافته پژوهش حاضر مبنی‌بر استفاده از داوطلبان ورزش با رویکرد توسعه دانش و تجربه در محیط‌های ورزشی را تأیید می‌کند؛ بر همین اساس، یافته حاضر با نتایج مطالعات شمس و همکاران (۲۰۲۲) و شریفی‌فر و همکاران (۲۰۱۱) همسوست.

همچنین یافته‌ها نشان داد، عوامل شاخص داوطلبی اجتماعی شامل استفاده از داوطلبان در جهت گسترش تعامل و همبستگی‌های اجتماعی، به‌کارگیری داوطلبان با محور ورزش خانواده، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت گسترش و توسعه دوستی در ورزش، تشویق به حضور داوطلبان در راستای توسعه صلح در جهان، تشویق به حضور داوطلبان با محوریت دفاع از حقوق بشر، توجه به حضور داوطلبان با تأکید بر غنی‌سازی اوقات فراغت، به‌کارگیری داوطلبان از طریق انجمن‌های ورزشی یا کانون‌های ورزشی، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه نشاط اجتماعی، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه همگرایی ملی، تشویق به حضور داوطلبان در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی بودند؛ بر همین اساس، نیاز است رویدادها و فعالیت‌های ورزشی مانند ورزش خانواده، ورزش صبحگاهی، کوه‌پیمایی‌ها، راهپیمایی‌ها و برپایی مسابقات

ورزشی را از طریق انجمن‌های مرتبط با ورزش شهروندی با رویکرد و غنی‌سازی اوقات فراغت و با محورهایی مانند دفاع از حقوق بشر در جهت گسترش تعامل و همبستگی‌های اجتماعی و همچنین توسعه دوستی صورت داد تا علاوه‌بر افزایش نیروی داوطلب و سرمایه اجتماعی، توسعه همگرایی ملی را در پی داشته باشد. در همین راستا، دستوم و همکاران (۲۰۱۴) بیان کردند که ورزش خانوادگی موجب ایجاد انگیزه، تحکیم روابط، ایجاد روابط اجتماعی و علاقه‌مندی و جذب افراد به ورزش می‌شود. همچنین نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد، فعالیت‌های اجتماعی کم‌هزینه مانند کوه‌نوری و پیاده‌روی‌ها الگوی بسیار مناسبی برای اوقات فراغت خانواده‌ها به‌شمار می‌رود. مجدی و همکاران (۲۰۲۰) دریافتند که مشارکت ورزشی موجب سلامت و نشاط اجتماعی می‌شود. ابراهیمی و همکاران (۲۰۲۳) دریافتند که المپیادهای ورزشی موجب نشاط اجتماعی و تعهد سازمانی کارکنان دانشگاه می‌شود. در پژوهشی دیگر، توحیدی و همکاران (۲۰۲۲) دریافتند که نشاط اجتماعی حاصل از مشارکت ورزشی موجب توسعه ورزش همگانی می‌شود. نتایج این تحقیقات بر اهمیت یافته تحقیق حاضر مبنی‌بر استفاده از داوطلبان در جهت گسترش تعامل و همبستگی‌های اجتماعی، به‌کارگیری داوطلبان با محور ورزش خانواده، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت گسترش و توسعه دوستی در ورزش و تشویق به حضور داوطلبان در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی صحه می‌گذارد؛ ازاین‌رو یافته پژوهش حاضر با پژوهش‌های ابراهیمی و همکاران (۲۰۲۳)، توحیدی و همکاران (۲۰۲۲) و دستوم و همکاران (۲۰۱۴) همسوست.

همچنین یافته‌ها نشان داد، عوامل شاخص داوطلبی توسعه‌گرا شامل به‌کارگیری داوطلبان در راستای ایجاد زیرساخت‌های ورزشی و همکاری با داوطلبان در جهت استفاده از تجربیات فناورانه و خلاقانه در ورزش بود. با توجه به اهمیت حیاتی زیرساخت‌های ورزشی، این یافته به به‌کارگیری داوطلبان در جهت توسعه بستر و زیرساخت‌های ورزش اشاره دارد. صورت ورزشی این یافته پیشنهاد می‌کند که از افراد متخصص، خلاق و باتجربه می‌توان در جهت تجهیز و تولید زیرساخت‌هایی نوین و کاربردی‌تر بهره گرفت. در همین راستا، نتایج تحقیق قزلسفلو و اصفهانی (۲۰۱۸) نشان داد، برخورداری از منابع انسانی متخصص دارای مهارت متناسب با خدمات ارائه‌شده، می‌تواند موجب ارتقای زیرساخت‌های خدماتی و ایجاد اعتماد در گردشگران و بهبود رضایتمندی آن‌ها شود؛ درنتیجه زمینه حضور مجدد گردشگران ورزشی را فراهم می‌آورد. نتایج پژوهش آن‌ها را چنین می‌توان تبیین کرد که به‌کارگیری نیروهای داوطلب متخصص می‌تواند به‌واسطه تجربیات و اقدامات خلاقانه آن‌ها موجب ارتقای زیرساخت شود که همین امر علت همسویی این تحقیق با یافته پژوهش حاضر است. در پژوهشی دیگر، ابراهیمی و همکاران (۲۰۱۶) نتیجه گرفتند که با افزایش زیرساخت‌های ورزشی و افزایش سطح تحصیلات و درآمد شهروندان، مشارکت ورزشی آنان نیز بیشتر خواهد شد. نتایج این تحقیق نیز بر ارتقای زیرساخت و بهره‌گیری ازافراد منخصص در جهت ارتقای مشارکت ورزشی شهروندان تأکید داشت؛ بر این اساس، نتایج تحقیقات قزلسفلو و اصفهانی (۲۰۱۸) و ابراهیمی و همکاران (۲۰۱۶) با یافته تحقیق حاضر همسوست.

همچنین نتایج حاکی از آن بود که عوامل شاخص داوطلبی دگرخواهانه شامل به‌کارگیری داوطلبان در جهت کمک به توسعه ورزش حاشیه شهر، به‌کارگیری داوطلبان در راستای توسعه ورزش اقشار خاص، استفاده از داوطلبان در راستای توسعه ورزش دانشجویی و دانش‌آموزی، همکاری با داوطلبان در جهت حمایت از کودکان کار و بی‌سرپرست، به‌کارگیری داوطلبان در جهت ارتقای ورزش کارگری، تشویق به حضور داوطلبان با محوریت ورزش سالمندی، کمک به حضور داوطلبان در راستای مدیریت و توسعه هواداران ورزشی و به‌کارگیری داوطلبان در راستای امور خیریه بود. این یافته نشان می‌دهد، به‌کارگیری داوطلبان برای توسعه ورزش در اقشار خاص و کم‌برخوردار جامعه مانند حاشیه‌نشین‌ها، قشر کارگری، سالمندان و دانش‌آموزان و همچنین به‌کارگیری این داوطلبان در جهت امور خیریه مانند حمایت از کودکان کار و سامان‌دهی هواداران ورزشی، نه‌تنها موجب ارتقای اشاعه ورزش و سرمایه اجتماعی در جامعه می‌شود، بلکه داوطلبان ورزشی را نیز افزایش می‌دهد. در همین راستا، نتایج پژوهش الیاسی و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد، توجه و زمینه‌سازی

برای شرکت فعال دانش‌آموزان در فعالیت‌های داوطلبی ورزشی منجر به رشد اخلاقی و تحصیلی، دانش‌اندوزی و لذت بردن از زندگی در سایه ارتباط با دیگران می‌شود و رفتار فرد در روابط اجتماعی بهبود پیدا می‌کند. در پژوهشی دیگر، اصغری و همکاران (۲۰۱۹) دریافتند که عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر توسعه ورزش سالمندی شامل پخش موزیک در پارک‌ها، مفرح کردن ورزش برای سالمندان، فرهنگ‌سازی و ایجاد روحیه و انگیزه در سالمندان، ایجاد نگرش صحیح در سالمندان، افزایش امید به زندگی در سالمندان، ایجاد آسودگی خاطر در سالمندان، حضور اعضای خانواده و دوستان ورزش در کنار سالمند، فضای صمیمی بین مسئولان و مربیان و سالمندان ورزشکار، کمک به رفع مشکلات شخصی سالمندان برای ترک نکردن ورزش، از عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر توسعه ورزش سالمندی بودند که در سه حیطه محیطی، بین‌فردی و درون‌فردی قرار گرفتند. این محققان براساس نتایج پیشنهاد کردند که مسابقاتی بین سالمندان برای افزایش انگیزه آن‌ها برگزار شود. همچنین مربیان ورزش باید سعی در مفرح کردن ورزش داشته باشند و هرچه رسانه‌ها برنامه‌هایی را به سالمندان اختصاص دهند و درمورد روحیه و اعتمادبه‌نفس آن‌ها صحبت کنند، انگیزه آن‌ها در انجام ورزش بیشتر می‌شود؛ بر همین اساس، نتایج تحقیقات الیاسی و همکاران (۲۰۲۳) و اصغری و همکاران (۲۰۱۹) با پژوهش حاضر همسوست.

درنهایت یافته‌ها نشان داد، عوامل شاخص داوطلبی و توسعه فردی شامل کمک به توسعه روابط اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش، کمک به پیشرفت اعتمادبه‌نفس داوطلبان از طریق ورزش، کمک به نمایش ظرفیت‌ها و مهارت‌های داوطلبان از طریق ورزش، کمک به توسعه تجارب اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش و کمک به یادگیری کار تیمی در داوطلبان بود. این یافته بیان می‌کند که با اشاعه فرهنگ ورزش و فعالیت‌های ورزشی و با قرارگرفتن داوطلبان در فعالیت‌های ورزشی، توانمندی‌ها و مهارت‌های آنان به نمایش گذاشته شده و این امر موجب افزایش اعتمادبه‌نفس آنان می‌شود. از طرفی، ازآنجاکه فعالیت‌های گروهی و کار تیمی بخش جدایی‌ناپذیر ورزش و به‌خصوص ورزش‌های تیمی و گروهی است، مشارکت‌کنندگان در کنار آموختن فعالیت‌های گروهی و کار تیمی، تجارب اجتماعی کسب کرده و درنهایت روابط اجتماعی گسترده‌ای ایجاد می‌کنند. در همین راستا، مرادی و همکاران (۲۰۱۴) به این نتیجه رسیدند که ورزش و مسابقات ورزشی نقش مهمی در شناخت مشارکت و تشریک مساعی بین افراد، مسئولیت‌پذیری و بروز استعدادهای اجتماعی، تحکیم ارتباطات اجتماعی، تقویت همبستگی و مشارکت اجتماعی، ارتقای سلامت روانی و جسمی، پرورش اخلاق انسانی و اجتماعی، تقویت و ارتقای سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و انسانی، گسترش روابط بین‌الملل و ارتباطات میان‌فرهنگی، تقویت تفاهم و توسعه صلح و... دارد. هم‌راستا با این پژوهش، تیپ و همکاران (۲۰۱۶) دریافتند که مهارت‌های ارتباطی بر رفتار شهروندی و رفتار شهروندی نیز بر کسب سرمایه اجتماعی کارکنان سازمان‌های ورزشی استان همدان اثرگذار است. علاوه بر این، متغیرهای مهارت‌های ارتباطی و رفتار شهروندی، توان پیش‌بینی معنادار سرمایه اجتماعی کارکنان سازمان‌های ورزشی استان همدان را دارند. در پژوهشی دیگر، آصفی و کاملی (۲۰۲۳) دریافتند که مشارکت ورزشی موج افزایش اعتمادبه‌نفس مشارکت‌کنندگان می‌شود. نتایج این محققان بر یافته پژوهش حاضر صحه می‌گذارد و نشان می‌دهد مشارکت ورزشی نه‌تنها سرمایه اجتماعی را تقویت می‌کند، بلکه موجب افزایش مشارکت در ورزش و فعالیت‌های داوطلبی مرتبط با ورزش نیز می‌شود؛ ازاین‌رو نتایج مطالعات تیپ و همکاران (۲۰۱۶)، مرادی و همکاران (۲۰۱۴) و آصفی و کاملی (۲۰۲۳) با یافته پژوهش حاضر همسوست.

براساس یافته‌های پژوهش حاضر نتیجه‌گیری می‌شود که داوطلبی شهروندی، داوطلبی آرمان‌گرایانه، داوطلبی اجتماعی، داوطلبی توسعه‌گرا، داوطلبی دگرخواهانه و داوطلبی و توسعه فردی، مهم‌ترین شاخص‌ها و اقدامات برای ارتقای کار داوطلبانه در ورزش هستند که درنهایت منجر به افزایش سرمایه اجتماعی در داوطلبان نیز می‌شوند؛ بر این اساس باید در حوزه‌های گوناگون از داوطلبان استفاده کرد. در حوزه داوطلبی شهروندی می‌توان با استفاده از داوطلبان در راستای

توسعه و زیبایی فضاهای شهری با رویکرد ورزش، استفاده از داوطلبان در راستای حفظ محیط‌زیست، استفاده از داوطلبان در بخش‌های مذهبی و فرهنگی، استفاده از داوطلبان در بخش‌های هنری مرتبط با رویدادهای ورزشی، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت ورزش‌های آیینی و کمک به حضور داوطلبان در راستای توسعه هویت شهری و هویت ایرانی، بهره برد. در حوزه داوطلبی آرمان‌گرایانه باید از داوطلبان استفاده کرد، اما به آن‌ها فرصت ارائه پیشنهادها و انتقادها را نیز داد و همچنین برای آن‌ها فرصت آزادکاری فراهم کرد. همچنین می‌توان با به‌کارگیری داوطلبان در جهت گسترش عدالت اجتماعی با رویکرد توسعه دانش و تجربه در محیط‌های ورزشی بهره برد. در حوزه داوطلبی اجتماعی نیز می‌توان با استفاده از داوطلبان در جهت گسترش تعامل و همبستگی‌های اجتماعی، به‌کارگیری داوطلبان با محور ورزش خانواده، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت گسترش و توسعه دوستی در ورزش، تشویق به حضور داوطلبان در راستای توسعه صلح در جهان، تشویق به حضور داوطلبان با محوریت دفاع از حقوق بشر، توجه به حضور داوطلبان با تأکید بر غنی‌سازی اوقات فراغت، به‌کارگیری داوطلبان از طریق انجمن‌های ورزشی یا کانون‌های ورزشی، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه نشاط اجتماعی، به‌کارگیری داوطلبان با محوریت توسعه همگرایی ملی و تشویق به حضور داوطلبان در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی، شرایط حضور آنان را فراهم کرد. در حوزه داوطلبی توسعه‌گرا باید از طریق همکاری با داوطلبان در جهت استفاده از تجربیات فناورانه و خلاقانه در ورزش، از آنان در راستای ایجاد زیرساخت‌های ورزشی بهره برد. در حوزه داوطلبی دگرخواهانه نیز می‌توان با به‌کارگیری داوطلبان در جهت کمک به توسعه ورزش حاشیه شهر، به‌کارگیری داوطلبان در راستای توسعه ورزش اقشار خاص، استفاده از داوطلبان در راستای توسعه ورزش دانشجویی و دانش‌آموزی، همکاری با داوطلبان در جهت حمایت از کودکان کار و بی‌سرپرست، به‌کارگیری داوطلبان در جهت ارتقای ورزش کارگری، تشویق به حضور داوطلبان با محوریت ورزش سالمندی، کمک به حضور داوطلبان در راستای مدیریت و توسعه هواداران ورزشی و به‌کارگیری داوطلبان در راستای امور خیریه، داوطلبان ورزشی را در جهت توسعه سرمایه اجتماعی به کار گرفت. درنهایت، در حوزه داوطلبی و توسعه فردی می‌توان با کمک به توسعه روابط اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش، کمک به پیشرفت اعتمادبه‌نفس داوطلبان از طریق ورزش، کمک به نمایش ظرفیت‌ها و مهارت‌های داوطلبان از طریق ورزش، کمک به توسعه تجارب اجتماعی داوطلبان از طریق ورزش و کمک به یادگیری کار تیمی در داوطلبان، نه‌تنها موجب ترغیب آنان به حضور در فعالیت‌های داوطلبی شد، بلکه همبستگی اجتماعی را نیز در آنان تقویت کرد.

پیام مقاله

پیام اصلی مقاله حاضر این است که داوطلبی مدنی، داوطلبی آرمان‌گرایانه، داوطلبی اجتماعی، داوطلبی توسعه‌محور، داوطلبی نوع‌دوستانه و داوطلبی برای توسعه شخصی، شاخص‌ها و معیارهای کلیدی برای افزایش مشارکت داوطلبان در ورزش و درنتیجه تقویت سرمایه اجتماعی در بین داوطلبان را تشکیل می‌دهند. این چارچوب بر ادغام داوطلبان در بخش‌های مختلف تأکید دارد و مشارکت فعال آن‌ها را در حوزه‌های فرهنگی، محیطی، آموزشی و زیرساختی تضمین می‌کند. به طور خاص، در حوزه داوطلبی برای توسعه شخصی، تسهیل فرصت‌ها برای داوطلبان به‌منظور نشان دادن ظرفیت‌ها و مهارت‌های خود از طریق ورزش، نه‌تنها انگیزه آن‌ها را برای شرکت در فعالیت‌های داوطلبانه افزایش می‌دهد، بلکه همبستگی اجتماعی را نیز تقویت می‌کند.

ملاحظات اخلاقی

در طراحی و اجرای این پژوهش، تمامی اصول اخلاقی مرتبط با انجام مطالعات روی انسان رعایت شد. تمامی شرکت‌کنندگان پس از آگاهی کامل از اهداف و روند پژوهش، رضایت‌نامه کتبی را امضا کردند و اطمینان حاصل شد که اطلاعات آن‌ها به صورت محرمانه نگهداری شود. پژوهش حاضر مطابق با دستورالعمل‌های مندرج در سامانه ملی ثبت و

اعلام نتایج کمیته‌های اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی کشور انجام شده و موارد اخلاقی به تأیید کمیته اخلاق دانشگاه رسیده است.

مشارکت نویسندگان

ایده‌پردازی: حلیمه پیری و شهریار خرازیان

جمع‌آوری داده‌ها: حلیمه پیری و اعظم نخعی نایزی

تحلیل داده‌ها: سیدمحمدحسین حسینی راوش

نوشتن مقاله: حلیمه پیری و شهریار خرازیان

بازبینی و ویرایش: شهریار خرازیان و سیدمحمدحسین حسینی راوش

مرور ادبیات: حلیمه پیری

مدیر پروژه: شهریار خرازیان

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از همه کسانی که در این پژوهش ما را یاری کردند، سپاسگزاریم.

منابع

1. Afrozeh, M., Moharramzadeh, M., Kashef, M., & Afrozeh, M. (2011). The identification of motivation, personality and social factors in sport volunteers. Sport Management Journal, 3(11), 165-181. . [In Persian]
2. Andam, R., & Akbari, A. (2015). Identify factors of social capital of volunteers in university sport associations. Sport Physiology & Management Investigations, 7(3), 35-48. [In Persian].
3. Andam, R., Hamidi, M., & Taslimi, Z. (2012). Volunteer management in sport: The case study of sport administration of Tehran municipality. [In Persian].
4. Areekul, C., Ratana-Ubol, A., & Kimpee, P. (2015). Model development for strengthening social capital for being a sustainable lifelong learning society. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 191, 1613-1617. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.653
5. Asefi, A. A., & Kameli, F. (2023). Optimizing volunteering behavior in sport events. Sport Management Journal, 15(4), 110-126. https://doi.org/10.22059/jsm.2022.343567.2953
6. Asghari, F., Doosti, M., & Kalate Seifari, M. (2019). Investigating cultural and social factors affecting the development of sports in the elderly: A mixed study. Caspian Health and Aging Quarterly, 4(2), 66-74. [In Persian].
7. Badri Azarin, Y., Abdavi, F., & Kalantari, F. (2022). Development of social capital return model on the role of sports volunteers in Iran. Human Resource Management in Sports, 9(2), 355-376. https://doi.org/10.22044/shm.2022.11567.2432 [In Persian].
8. Carrillo Álvarez, E., & Riera Romaní, J. (2017). La medición del capital social: nuevas perspectivas. Gaceta Sanitaria, 31(1), 57-61. https://doi.org/10.1016/j.gaceta.2016.05.017
9. Chelladurai, P., & Kim, A. C. H. (2022). Human resource management in sport and recreation (4th ed.). Human Kinetics.
10. Dastoum, S., Rahmati, M. M., Ramzaninejad, R., & Rehani, M. (2013). Investigating the consumption style and pattern in family sports leisure inside and outside the city (Rasht). Organizational Behavior Management Studies in Sports, 1(3), 79-92. [In Persian].
11. Darcy, S., Maxwell, H., Edwards, M., Onyx, J., & Sherker, S. (2014). More than a sport and volunteer organisation: Investigating social capital development in a sporting organisation. Sport Management Review, 17(4), 395-406. https://doi.org/10.1016/j.smr.2014.01.003

12. Ebrahimi, M., Beheshtiasl, A., & Shabestani, M. (2023). The effect of sports olympiads on social vitality, commitment and organizational behavior of university employees. Karafan Quarterly Scientific Journal. https://doi.org/10.48301/kssa.2023.386700.2461 [In Persian].
13. Ebrahimi, S., Mehdipour, A. R., & Azmsha, T. (2016). The effect of sports infrastructure and demographic characteristics on the sports participation of Ahvazi citizens using multilevel model (HLM). Scientific Quarterly Journal of Applied Research in Sports Management, 5(1), 83-98. [In Persian].
14. Eliyasi, H., Rezaei-Sofi, M., Farahani, A., & Ghasemi, H. (2023). Presenting a model of social capital development through volunteering in student sports. Research in Educational Sports, 11(31), 81-112. [In Persian].
15. Ekhtyari, N., Eydi, H., & Shabanimoghadam, K. (2018). Determining the model of effective factors on the development of environment culture in sport. Applied Research in Sport Management, 7(2), 57-67. https://doi.org/10.30473/arsm.2018.5090 [In Persian].
16. Farahani, A., Mirhajiyan, S. N., & Safania, A. M. (2023). Validation of factors affecting the social capital status of Iranian sports (Case study of sports elites). Organizational Behavior Management in Sport Studies, 10(4), 59-77. https://doi.org/10.30473/fmss.2023.67314.2510 [In Persian].
17. Farrell, J. M., Johnston, M. E., & Twynam, G. D. (1998). Volunteer motivation, satisfaction, and management at an elite sporting competition. Journal of Sport Management, 12(4), 288-300. https://doi.org/10.1123/jsm.12.4.288
18. FEDOR, C. G. (2019). Social capital and community development: Case study. Social Research Reports, 11(1), 65-77.
19. Forsell, T., Tower, J., & Polman, R. (2022). Development of a scale to measure social capital in recreation and sport clubs. Leisure Sciences, 42(1), 106-122. https://doi.org/10.1080/01490400.2018.1442268
20. Ghezelsefloo, H. (2018). Model of tourists' future attendance of local and traditional sport festivals based on service infrastructures. Sport Management Journal, 10(4), 795-812. https://doi.org/10.22059/jsm.2018.219923.1723 [In Persian].
21. Hadavi, S. F. (2014). Comparative study of massive management of sport volunteers in Iran and selected countries. Sport Management Studies, 5(21), 15-36. [In Persian].
22. Hajizadeh, M., Hakakzadeh, A., & Manouchehrinejad, S. (2023). Investigating the role of motivations and citizenship interactions of retired physical education teachers on the willingness to volunteer activities in sports education. Sports Sciences Quarterly, 14(48), 195-215. [In Persian].
23. Harris, S., Mori, K., & Collins, M. (2009). Great expectations: Voluntary sports clubs and their role in delivering national policy for English sport. VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, 20, 405-423. https://doi.org/10.1007/s11266-009-9106-3.
24. Jalali, S., Mohebi, F., & Jafari, S. (2022). Investigating the factors of local indigenous sports in the development of sports tourism (Case study: Yazd province). Journal of Advertising and Sales Management, 2(4), 149-161. https://doi.org/10.52547/JABM.2.4.149 [In Persian].
25. Johnson, J. E., Giannoulakis, C., Felver, N., Judge, L. W., David, P. A., & Scott, B. F. (2017). Motivation, satisfaction, and retention of sport management student volunteers. Journal of Applied Sport Management, 9(1), 17-34. https://doi.org/10.18666/JASM-2017-V9-I1-7450
26. Kim, H., Choe, Y., Kim, D., & Kim, J. (2019). For sustainable benefits and legacies of mega-events: A case study of the 2018 PyeongChang Winter Olympics from the perspective of the volunteer co-creators. Sustainability, 11(9), 2473. https://doi.org/10.3390/su11092473
27. Krajňáková, E., Šimkus, A., Pilinkienė, V., & Grabowska, M. (2018). Analysis of barriers in sports volunteering. Journal of International Studies, 11(4), 254-269. https://doi.org/10.14254/2071-8330.2018/11-4/18.
28. Majdi, A. A., & Mir Mohammad Tabar, S. A. (2020). Effects of sport participation on social vitality with social health moderation. Strategic Studies on Youth and Sports, 19(47), 133-147. [In Persian].
29. Mirhajian, S. N., Farahani, A., Safania, A., Azadfeda, S., & Shiva, S. (2022). Analysis of the state of social capital of sports in Iran (a case study of sports elites). Scientific-Research Quarterly of Applied Researches in Sports Management, 11(3), 1-18. [In Persian].

30. Moradi, S., & Mostafaee, F. (2014). Role of sport in developing social and cross-cultural communications. Communication Management in Sport Media, 1(4), 55-60. https://journals.ssrc.ac.ir/article_767.html?lang=en. [In Persian].
31. Nagel, S., Seippel, Ø., Breuer, C., Feiler, S., Elmose-Østerlund, K., Llopis-Goig, R., …, & Scheerder, J. (2020). Volunteer satisfaction in sports clubs: A multilevel analysis in 10 European countries. International Review for the Sociology of Sport, 55(8), 1074-1093. https://doi.org/10.1177/1012690219874435.
32. Naghipour Givi, B., Rouzfarakh, A., & Naderian, F. (2021). The identification of the antecedents and consequences of social capital in sports through a meta-analysis approach. Social Capital Management, 8(4), 583-608. https://doi.org/10.22059/jscm.2021.331117.2216 [In Persian].
33. Namazizadeh, H., Naqavi, N., & Farugh, M. (2002). Investigating the effect of sports participation on self-confidence. Knowledge and Research in Applied Psychology, 11(4), 99-106 [In Persian].
34. Nikoyeh, H., Hemti-Afif, K., Keshavarz-Tork, A., Ain-Allah, S., Shiroyehpour, S., & Shahryar, M. (2022). A prospective study of the motivation of voluntary services in public sports and local sports events using the method of layered causal analysis. Strategic Studies of Sport and Youth, 21(57), 193-211. [In Persian].
35. Shams, F., Ehsani, M., Safari, M., & Arufzad, Sh. (2023). Consequences of students' participation in sports activities in Iranian schools. [In Persian].
36. Sharififar, F., Ganjouie, F. A., Tondnevis, F., & Zarei, A. (2011). Social and motivational factors affecting the level of commitment of volunteers participating in sports events. Nishat Sports Magazine of Shahid Beheshti University, 5(10). [In Persian].
37. Swierzy, P., Wicker, P., & Breuer, C. (2018). The impact of organizational capacity on voluntary engagement in sports clubs: A multi-level analysis. Sport Management Review, 21(3), 307-320. https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.08.001
38. Taylor, P., Davies, L., Wells, P., Gilbertson, J., & Tayleur, W. (2015). A review of the social impacts of culture and sport. (Project Report). Department for Culture, Media and Sport. https://shura.shu.ac.uk/id/eprint/9596
39. Tip, H., Hamidi, M., Jalali Farahani, M., & Sajadi, N. (2021). The mediating role of citizenship culture in the relationship between social capital and willingness to volunteer in intramural sports olympiad. Iranian Social Development Studies, 14(53), 7-15. https://isds.yazd.ac.ir/article_1810.html?lang=en. [In Persian].
40. Tip, H., Rezayi Hamdi, F., & Nazari, R. (2016). Effective communication skills & citizenship behavior and social capital in sports organizations. Sport Management Studies, 8(36), 167-188. [https://doi.org/10.22089/smrj.2016.7871] [In Persian].
41. Tohidi, H., Moharramzadeh, M., Imanzadeh, M., & Esgandari Dasgtri, S. (2022). Investigating the mediating role of social vitality in the effect of social marketing on the development of women's sports in Ardabil province. Human Resource Management in Sports, 9(2), 397-411. https://shm.uma.ac.ir/article_1704.html. [In Persian].
42. Van den Berg, L., Cuskelly, G., & Auld, C. (2015). A comparative study between Australian and South African university sport students' volunteer motives and constraints: Sport management and governance. African Journal for Physical Health Education, Recreation and Dance, 21(sup-1), 127-141. https://journals.co.za/doi/abs/10.10520/EJC173169
43. Wicker, P. (2017). Volunteerism and volunteer management in sport. Sport Management Review, 20(4), 325-337. https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.08.001
44. Zhou, R., Kaplanidou, K., & Wegner, C. (2021). Social capital from sport event participation: Scale development and validation. Leisure Studies, 40(5), 612-627. https://doi.org/10.1080/02614367.2021.1882870